

Vaan

- Veenendaal en voorbede blz. 2
- Inleiding op het boek Job blz. 4
- Theologia Crucis blz. 9

Ds. W. Westland

• *Van de voorzitter*

Veenendaal en voorbede

Veenendaal 2017

Wanneer ik deze regels schrijf, moet de Huishoudelijke vergadering nog plaats vinden.

We komen daar D.V. in het volgende nummer op terug. Daar hoop ik ook een stukje te schrijven over mijn afscheid als voorzitter. We hopen op een goede vergadering.

we het niet verwachten van mensen, maar ons oog richten op de Heere. Hij is het Die alle dingen regeert. In Zijn handen zijn wij veilig. Ook voor de toekomst!

Groet

Een hartelijke groet aan u allen, ook namens de andere bestuursleden.

Voorbede gevraagd

De verkiezingen voor de Tweede Kamer liggen achter ons. Wellicht is er ook een coalitie gevormd, zodat ministers en staats secretarissen een nieuwe regering vormen. Het is hier niet de plaats om een politieke beschouwing te geven. Maar wel wil ik u oproepen onze nieuwe regering te gedenken in uw voorbede. Laten

• De kopij voor het mei/juni-nummer moet vóór 20 april bij de drukker (info@boutdruk.nl) aanwezig zijn.

• *in dit nummer*

Van de voorzitter.....	2
Meditatie.....	3
Bijbelstudie o.t.....	4
Bijbelstudie n.t.....	7
'Onder een vergrootglas'.....	9
Serie Tien Geboden (tiende gebod).....	11
De samenvatting van de wet.....	13
Organisatienieuws.....	16
Overlijdensberichten.....	17
Mannen-themadag.....	17
Boekbespreking.....	18
Foto-impressie.....	19
Pasen.....	20

Adres administratie:

Hervormd Bonds bureau, Beatrixstraat 20a,
3862 DB Nijkerk • T 033 - 2456699
E bonds bureau@filternet.nl
Bankrek.nr. NL08RABO0377871559
t.n.v. Herv. Mannenbond op G.G. te Nijkerk

Openingstijden Hervormd Bonds bureau:

Maandag t/m donderdag van 8.30-11.30 uur.
Vrijdag gesloten.

Onaantastbaar

*“Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen van God?
God is het, Die rechtvaardigt. Wie is het die verdoemt? Christus is het,
Die gestorven is, ja, wat meer is, Die ook opgewekt is,
Die ook aan de rechterhand van God is, Die ook voor ons pleit”
Romeinen 8 vers 33-34*

In de tekst vraagt Paulus zich af: wie zal beschuldigingen inbrengen tegen hen, die door God van eeuwigheid uitverkoren zijn? Is dat niet al te uitdagend? Want er zijn wel degelijk beschuldigers. Eén van hen is de wet van God (Romeinen 3 vers 19). Hoe zo? De wet zegt, dat ieder die haar niet 100% gehoorzaamt, verdoemd wordt. Zij doet dat uit naam van God, de grote Wetgever. De tweede beschuldiger die optreedt is de duivel (Zacharia 3 vers 1). Hij gaat op een sanatische manier te werk. Hij houdt ons de zwarte bladzijden van ons levensboek voor. Hij maakt ons wijs: ‘die zonde is onvergeeflijk; voor die zonde is geen vergeving bij God; uw bidden helpt niet’. De derde beschuldiger is ons eigen hart (1 Johannes 3 vers 20). Dat wijst ons met behulp van ons geweten haarfijn aan als ons leven niet correspondeert met het kind van God zijn. Hebt u ook zo’n last van deze beschuldigers?

Wat doet Paulus? Hij gaat met de beschuldigingen naar God toe. Pakt dat dan goed uit? Spreekt God de schuldige zondaar vrij? Ja, zegt Paulus en wijst op 4 heipalen. De eerste heipaal is, dat Christus gestorven is. Hoe zo? Is het sterven van de Heere Jezus belangrijker dan het sterven van andere mensen? Ja, want Hij is het Lam van God, dat de zonde der wereld wegdraagt. Hoe wegdraagt? Zoals het wa-

ter van de zondvloed uitsteeg boven de hoogste bergtop, zo stijgt het bloed van de Heere Jezus uit boven de hoogste bergen van schuld en zonden. Jezus’ bloed neemt alle zonden weg uit Gods ogen. De tweede heipaal is, dat Christus ook opgewekt is. Dat betekent, dat Jezus’ offer door de Vader aanvaard is en dat Hij voor Zijn kinderen volledige vrijspraak heeft verdiend. De derde heipaal is: dat de Heere Jezus zit aan de rechterhand van God. Dat is de plaats, waar de zaken beslist worden. Dat betekent voor Gods kinderen een heerlijke troost. Hoeveel pijlen het rijk van de duisternis ook op hen afvuurt, maar Jezus zorgt ervoor, dat de Zijnen niet omkomen en ze zullen de eeuwige heerlijkheid ontvangen. De vierde heipaal is dat de Heere Jezus voor ons pleit. Hoe? Hij is de Advocaat bij de Vader, die de zaken van Gods kinderen behartigt. Hij werkt zo efficiënt, dat de ingebrachte beschuldigingen ongeldig en nietig verklaard worden door de Vader.

U merkt wel: een gelovige kan zich niet op zijn geloof beroepen: ‘ga weg, beschuldigers, want ik geloof’. Dan steunt men op een lege hand. Dan bent u niet onaantastbaar. Maar wie vlucht in het geloof tot Christus, die leert door Woord en Geest: ‘dat al klaagt mijn geweten mij aan, dat ik tegen al de geboden van God overtreden heb, nòchtans schenkt

God mij, zonder verdiensten en bijdragen van mijn kant, alleen uit genade, vergeving van zonden om Christus' wil'. Dan bent u on-aantastbaar, door Christus en Zijn volbrachte werk als vier heipalen onder uw leven. Roept

dat geen ootmoedige verwondering op? Wie ben ik, dat ik dat ontvang, uit Gods hand? En waar loopt dat op uit? Het is pure genade, verkiezende liefde. Kan dat voor u en mij? Ja, dat is mogelijk, bij God!

Ds. W.P. Emaus

• *Bijbelstudie o.t.*

Inleiding op het boek Job

Intro:

Wie kent de figuur van Job niet? We kennen de bekende gezegden: een jobstijding, jobsgeduld, zo arm als Job etc. Bekende gezegden, die allemaal wijzen op de diepe weg, die deze man is gegaan. Maar er is nog veel meer over deze “grote lijder van het Oude Testament” te zeggen. In de komende maanden willen we een aantal gedeelten uit dit bijzondere boek behandelen.

Allereerst is het goed te beseffen op welke plaats het boek Job in de Hebreeuwse Bijbel is opgenomen. In de lijst van de gezaghebbende boeken van de Hebreeuwse Bijbel, de canon, staat het boek Job immers op een andere plaats dan in onze Bijbel. En dat heeft een reden. De Biblia Hebraica is opgebouwd in drie concentrische cirkels. De binnenste cirkel vormt het hart, nl. de Thora (de vijf boeken van Mozes). Om het hart van de Thora ligt de tweede cirkel, die gevormd wordt door de profetische boeken (daaronder vallen de boeken van de zgn. “grote” en “kleine” profeten, maar ook de “historische” boeken Jozua, Richteren, de boeken van Samuel, Koningen etc.). En dan de buitenste cirkel, die wordt gevormd door de zgn. Geschriften (Psalmen, Spreuken, Prediker, Hooglied en ook het boek Job). In deze boeken gaat het

om het reageren van Israel op de Wet (Thora) en de Profeten (Nebiim).

Het boek Job behoort tot de wijsheidsliteratuur (evenals Spreuken en Prediker). In dit Bijbelboek ontvangen wij de wijsheid die Israel ontving bij het licht van de Wet en de Profeten. Wijsheid inzake de vragen rondom de vragen van het lijden, het Godsbestuur etc. Via het boek Job heeft de God van Israel deze wijsheid ook aan de kerk geschonken. Het is daarom nodig en nuttig om als christenen ons te verdiepen in dit bijzondere geschrift uit het O.T.

Indeling van het boek Job:

Het boek Job begint met een verhalend gedeelte, nl. Job 1 en 2. Het boek sluit ook met een verhalend gedeelte af (hst. 42 vanaf vers 8). Het grote middenstuk bevat uitvoerige dialogen, die worden weer gegeven in hoogstaande poëtische taal. Indeling van het boek:

Proloog (1: 1-2:13), waarin vermeld staat het eerste gesprek tussen God en satan (1: 6-12) en het tweede gesprek tussen God en satan (2: 1-6). Daarna volgt de bittere klacht van Job (hst. 3). Daarna volgen er drie gespreksrondes (4:1-26:14), die we als volgt kunnen onderverdelen: hst. 4-14 (eerste gespreksron-

de tussen Job en zijn vrienden Elifaz, Bildad en Sofar), hoofdstuk 15-21 (tweede gespreksronde), hoofdstuk 22-26 (derde gespreksronde), hoofdstukken 27-31 toespraken van Job, hoofdstukken 32-37 (toespraken van Elihu), hoofdstukken 38-42:6 (de Heere antwoordt Job vanuit het noodweer) en daarna de epiloog (42:7-17).

Vervolgens komen de volgende vragen op:

- wie was Job?
- wanneer leefde hij?

Eerste vraag: de Septuaginta (LXX) geeft na Job 42 vers 17 een opmerkelijke toevoeging. Citaat: “Deze man is beschreven in het Syrische boek als levend in het land van Ausis (is Uz), op de grenzen van Iduema en Arabie, en zijn naam was tevoren Jobab. Na een Arabische vrouw genomen te hebben, verwekte hij een zoon met de naam Ennon. Hij zelf was de zoon van zijn vader Zare, een van de zonen van Ezau, en van zijn moeder Bosorra, zodat hij de vijfde van Abraham was. En dit waren de koningen die in Edom regeerden, over welk land hij ook heerste: eerst Balak, de zoon van Beor, en de naam van zijn stad was Dennaba. Na Balak Jobab, die Job genoemd wordt”. In ieder geval is duidelijk dat de LXX Job vereenzelvigt met een kleinzoon van Ezau. Of deze toevoeging helemaal betrouwbaar is, is niet bekend, maar het is wel een opmerkelijk gegeven...!

Tweede vraag: wanneer leefde Job?

De beschrijving van zijn rijkdom, zijn hoge leeftijd (42:16), de priesterdienst, die hij in eigen persoon verrichtte en het ontbreken van enige verwijzing naar de tempel of Jeruzalem, doen denken aan de tijd van de patriarchen.

Voordat we nu met de proloog van het boek Job beginnen (Job 1), geef ik wat studiemateriaal op:

- Bijbelcommentaar, SBOT, deel 6.
- De hoofdpunten der zielsgeschiedenis van Job, dr. C. van Gelderen (1931).
- Het boek Job, drs. H. de Leede, 1997 (Bijbelstudies IZB)
- Job, Psalmen, dr. J. Douma (2005)
- Job Waar is de Vader? , ds. Henk Bondt (2011)
- De pijn van Job, Henri Keurhorst, 2010.
- Bijbelverklaringen van Calvijn en M. Henry
- Preken van Calvijn over gedeelten uit het boek Job (in: stemmen uit Geneve, 1970-1973).

Hieronder volgt de indeling van de Bijbelstudies voor de komende maanden:

- April: inleiding en Job 1: 1-5
- Mei/juni: Job 1: 6-12
- Juli/augustus: Job 1: 13-22
- September: Job 2: 1-7
- Oktober: Job 2: 8-10 en 11-13
- November: Job 3
- December: Job 13
- Januari: Job 40: 1-19
- Februari: Job 40: 20- 41: 25
- Maart: Job 42: 1-17

Bijbelstudie I, Job 1: 1-5

De tekst heeft een opmerkelijke afwisseling tussen gebeurtenissen op aarde en in de hemel. We zien dat duidelijk in het volgende overzicht:

1. Op aarde: de vroomheid van Job (1:1-5);
2. In de hemel: de eerste dialoog van de Heere en de satan (1: 6-12);
3. Op aarde: Job verliest wat hij bezit (1:13-22);

4. In de hemel: de tweede dialoog tussen de Heere en de satan (2:1-7);
5. Op aarde: Job verliest zijn gezondheid (2: 8-10).

We bespreken nu de eerste vijf verzen.

Vers 1: **“Er was een man in het land Uz, zijn naam was Job, en die man was oprecht, en vroom, en godvrezende, en wijkende van het kwaad”**. Het is goed om op de herhalingen te letten in de opbouw van Job 1 en 2. Job 1 vers 1 komt weer terug in hoofdstuk 1 vers 8 en in Job 2 vers 3.

Het eerste woord dat met **“oprecht”** vertaald is, betekent iets van “onberispelijk” of “smetteloos”. Het woord “integer” komt het dichtst bij de oorspronkelijke betekenis.

Het tweede woord dat de SV met **“vroom”** vertaalt, betekent “rechtschapen”. Job was integer, rechtschapen en **“godvrezend”**. Met dit woord wordt aangegeven, dat Job in alle situaties God eer bewijst en Hem oprecht dient. Kortom met de omschrijving in vers 1 wordt Job als een rechtvaardig mens getekend. Hij staat in de (r)echte verhouding tot God en de naaste.

Vers 2: **“Hem werden zeven zonen en drie dochters geboren”**. “Zeven” is het getal van de volheid. Het ideaal was in Israel zeven zonen te mogen hebben (zie ook Job 42:13 en 1 Samuel 2:5). Verder valt op dezelfde verhouding in de getallen als in vers 3 (7000 en 3000). Het is wel opmerkelijk dat in vers 2 de vrouw van Job niet wordt genoemd.

In vers 3 worden we geïnformeerd over het bloeiende veeteeltbedrijf van Job: 7000 schapen, 3000 kamelen, 500 span runderen, 500 ezeltinnen en zeer veel dienstknechten. Vers

3 vermeldt zelfs: **“zodat deze man groter was dan al die van het oosten”**. De uitdrukking “zonen van het oosten” kan duiden op bewoners van zuidelijke streken als Edom (gebied van Ezau!) en Moab en Ammon. De beschrijving van Jobs rijkdom doet denken aan de tijd van de aartsvaders in Genesis.

In de verzen 4 en 5 krijgen we een prachtige illustratie van het oprechte leven van vader Job.

Uit vers 4 krijgen we de indruk van een harmonieus gezinsleven. De zeven zonen van Job hebben de gewoonte om de beurt een feestmaal te houden. Bij deze feesten nodigen zij hun zussen (die nog in het ouderlijk huis woonden) uit.

Hoe heeft vader Job deze feesten ervaren? Job is bezorgd: **“Misschien hebben mijn kinderen gezondigd, en God in hun hart geze- gend”** (vers 5; “zegenen”, zie ook Job 1: 11; 2: 5 en 9). De betekenis is hier negatief: God vaarwel zeggen. Voor Job is dat het ergste wat zijn kinderen zouden kunnen doen. Tijdens de feesten kunnen de grenzen zomaar gepasseerd worden. Duidelijk is: Job heeft pastorale zorg over zijn kinderen.

Daarom neemt hij hen na de feestdagen apart (hij heiligde hen, vers 4a). De heiliging is voorbereiding op de offerplechtigheid. Voor ieder kind apart (!) brengt Job een brandoffer (vers 5). Alle kinderen moeten hierbij aanwezig zijn. Door de tien brandoffers wordt verzoening bewerkt. Zo handelt Job als een patriarch, die op de heiligheid van zijn huisgezin toeziet. “Alzo deed Job al die dagen”. Telkens als er een feest voorbij was, liet hij zijn kinderen één voor één bij zich komen. Job volhardde in deze goede traditie: na een feest steeds weer terug naar het altaar!

Gespreksvragen

1. Er wordt een positief getuigenis gegeven van Job (v.1). Eveneens in Lukas 1: 6. Hoe verhouden deze teksten zich tot teksten als Ps. 14: 3 en Romeinen 3: 9-12?
2. Job werd gezegend met tien kinderen en een enorme veestapel (v. 2). Een bekende notie in het O.T.: wie God vreest wordt (ook) in materieel opzicht gezegend (Deuter. 28: 2 en Spreuken 10:22). Hoe ligt dat in het N.T.?
3. Job heeft zijn zorgen rondom de feestelijke samenkomsten van zijn kinderen (v. 5). Herkent u dat en wat hebben Jobs offerwerkzaamheden (v. 5a) u in dit verband te zeggen?
4. Job hield stipt en strikt de hand aan de offerdienst voor zijn kinderen (vers 5b). Hij volhardde hierin. Wat heeft dat óns te zeggen m.b.t. de opvoeding van onze kinderen?

Ds. W. Westland

• *Bijbelstudie n. t.*

Aan de vreemdelingen...!

1 Petrus 1:1-11

We beginnen nu met de Algemene Zend-brief van Petrus: een brief niet speciaal aan één gemeente gericht. We zouden het een “Rond-zend-brief” kunnen noemen. Een brief van Petrus, de apostel van de Hoop. Hij schrijft deze brief vanuit Rome. Waarschijnlijk is hij dan al gevangen. Zo ongeveer rond het jaar 64 na Christus. Hij schrijft deze brief om de verstrooide gemeentes nieuwe hoop en moed te geven.

Vers 1 – 2

Zoals gebruikelijk in die tijd komt eerst de afzender, dan het adres, en vervolgens een groet. Petrus stelt zich voor als een apostel van Jezus Christus. Gezonden door de Heere. Daarom heeft deze brief goddelijk gezag. Het adres blijken de verstrooide christenen in Klein-Azië te zijn: deel van het tegenwoordige Turkije. Vreemdelingen zijn het. In de Griekse grondtekst staat een woord, dat be-

tekent: iemand die er tijdelijk bij woont. Dat moeten we niet letterlijk nemen. Het gaat hier om een geestelijk vreemdelingschap. Wie Christus heeft leren kennen door het geloof, die heeft een ander vaderland: het hemels Kanaän. De vraag aan ons is: zijn wij ook al een vreemdeling geworden, of zijn we hier op aarde thuis?

In vers 2 wordt het werk van de Drieenige God in hun leven genoemd: Uitverkoren door God de Vader, geheilgd door de Geest, gereinigd door het bloed van Christus. Hierna volgt de “zegengroet”, zoals wij die ook kennen aan het begin van onze kerkdiensten: genade en vrede!

Vers 3 – 5

In deze verzen klinkt een lofzang op wat God gedaan heeft in de gemeente. Tegelijk is het een bemoediging voor de christenen, die het

in hun dagelijks leven niet gemakkelijk hebben.

Wat wordt hier genoemd? A) Wedergeboren tot een levende hoop, door de opstanding van Christus. Alle geloofsleven vloeit uit Christus voort; Dat geeft moed in het strijdperk van dit leven. B) Een erfenis, die niet vergaat, maar door God bewaard wordt: de eeuwige zaligheid.

C) Gods kinderen worden bewaakt, bewaard door de kracht van God. Gelukkig ook maar, want als we onszelf moesten bewaren, dan kwam er niets van terecht.

Vers 6 – 7

Dat uitzicht op de zaligheid geeft vreugde te midden van de strijd. Hoop doet leven! Er wordt hier gesproken over allerlei verzoeken. Deze christenen leefden in een heidense omgeving en konden gemakkelijk mee getrokken worden. Maar het is slechts een korte tijd tegenover de hemelse zaligheid. En de beproeving heeft een heerlijk doel: de eer van God. Dat zal blijken bij de openbaring, de wederkomst van Christus. Hier wordt een vergelijking getrokken met een goudsmid, die het goud reinigt door vuur!

Vers 8 – 9

Op aarde is het nog een wandelen in het geloof. Petrus had de Heere Jezus wel gezien, maar de mensen aan wie hij schrijft, niet. Toch hebben ze Hem lief, omdat Hij hun Redder is, en in het geloof is er dan ook vreugde. Een vreugde, die niet onder woorden te brengen is, een heerlijke vreugde. Kent u iets van die vreugde? Ze wordt alleen ervaren in de oefening van het geloof: in de weg van gebed en bezig zijn met Gods woord. Dan gaan we begrijpen, wat Paulus zegt: Bedroefd en toch altijd blij (zie 2 Cor.

6:10) Blij, ook temidden van de verdrukking. Er is immers hoop: want eenmaal wordt het einddoel bereikt, en ontvangen ze de zaligheid van hun zielen. En hier mogen we Petrus aanvullen. Bij de wederkomst zal er ook de zaligheid zijn voor het lichaam. Zoals de kerk belijdt: Ik geloof de wederopstanding van het lichaam en het eeuwige leven.

Vers 9 – 12

Petrus laat hier het grote voorrecht zien van de Nieuwtestamentische gemeente. Want de profeten hebben wel geprofeteerd van de zaligheid. Ze hebben er in de verte iets van mogen zien, en dat trok hun aandacht. Ze hebben ondervraagd en onderzocht naar de tijd, dat dit allemaal zou gebeuren. Maar er bleef toch veel verborgen. De Geest van Christus werkte in hen, en zo konden ze getuigen van het lijden, dat over Christus zou komen. We denken aan Jesaja 53 en Psalm 22 en 69 en nog zoveel andere gedeelten. We zouden ook kunnen wijzen op de offerdienst in het Oude Testament: was alles een profetie van het grote offer dat Christus zou brengen op Golgotha. En ze hebben ook de heerlijkheid van Christus gezien, die Hij zou ontvangen in zijn opstanding en hemelvaart. Denk b.v. aan Psalm 21 en 47. Wat gaan we hier duidelijk het verband zien tussen het Oude en Nieuwe Testament. Het is dezelfde Heilige Geest, die de profeten en apostelen heeft geïnspireerd om te spreken en te schrijven. Daar wijst ook vers 12 op: De profeten hebben niet voor zichzelf gesproken. Zij mochten er nog maar iets van zien. Maar ze hebben gesproken voor ons. Wij mogen als apostelen, zegt Petrus, het Evangelie van Christus openleggen, en getuigen van de vervulling. En jullie mogen het verstaan in het geloof: Dingen, waarin de engelen begerig zijn, zich te verdiepen. Hier

wordt door verschillende verklaring gewezen naar de engelen op de gouden ark. Zijn richten hun blik op het verzoendeksel. Maar de engelen, in hun reine staat, weten niet van het wonder der verzoening. Dat God naar zondaren wil omzien, en daarom Zijn Zoon gaf tot een offer van verzoening. Door Zijn Geest en Woord past Hij dit wonder toe aan mensenharten. Maar de engelen zullen het niet verstaan. Wat een voorrecht geeft God dan aan Zijn kinderen! Dit hoofdstuk is één en al verwondering over Gods grote barmhertigheid.

Gespreksvragen

1. Wat wil dat concreet zeggen: vreemdeling te zijn in onze tijd? (vers 1)
2. Wat wordt bedoeld met de “voorkennis” van God de Vader? (vers 2)
3. Hoe zien we in vers 2 het werk van de Drieenige God?
4. Hoe ervaart u de “zegen-groet” aan het begin van onze kerkdiensten? (vers 2)
5. Wat is het nut van de verzoeking (vers 6) en de beproeving? (vers 7)
6. Hoe zien we in vers 10 – 12 het verband tussen het Oude en Nieuwe Testament. Wat heeft ons dat te zeggen?

Indeling komende Bijbelstudies

April 1:1-12, mei/juni 1:13-25, juli/augustus 2:1-12, september 2:13-25, oktober 3:1-12, november 3:13-22, december 4:1-11, januari 4:12-19, februari 5:1-6, maart 5:6-12

Ds. P. van der Kraan

• *Onder een vergrootglas*

Theologia Crucis

Klinkende munt

In dit laatste luik van het triptiek (drieluik) over de herdenking van de reformatie stellen we opnieuw de vraag hoe deze herdenking zich in klinkende munt voor het kerkelijk leven van vandaag laat uitbetalen. Want reformatieherdenking mag immers niet in een museumbezoek blijven steken, maar wil zich vertalen in het kerkelijk en geestelijk leven van onze tijd. We willen dat in deze laatste bijdrage over onze beschouwing van de reformatieherdenking doen aan de hand van wat genoemd is ‘theologia crucis’ – theologie van het kruis.

Kruistheologie

Wie minder op de hoogte is van deze theo-

logische uitdrukking zal vermoedelijk allereerst denken aan de centrale plaats die het kruis van Christus in de theologie van de reformatoren terugkreeg. Die gedachte is niet helemaal onjuist. Verzoening geschiedt alleen op grond van het lijden en sterven van Jezus Christus. Het bloed van Jezus Christus is het unieke betaalmiddel voor onze zonden. De nadruk op dit centrale thema in de leer van het heil mag ons vertrouwd in de oren klinken, voor de middeleeuwse mens was dat zo niet. De rooms-katholieke kerk had de heilsweg immers geplaveid met boetedoeningen en goede werken die wij zelf moeten doen. Middeleeuwse boeteboeken laten zien hoe fijn uitgesponnen het web van boetedoeningen en goede werken was waarmee boete-

lingen in de biechtstoel werden opgezaald. Daar kon geen mens aan voldoen. Om echter onze tekorten aan te vullen, stond het grote reservoir van de overvloedige goede werken van vele heiligen aan de kerk ter beschikking. Daarvan kon zij via haar zeven sacramenten naar hartenlust uitdelen. Niet zelden nadat men diep in de beurs had getast. Waar die praktijk toe geleid heeft, laat onder meer het kloosterleven van de monnik Maarten Luther duidelijk zien. Aan kwellingen geen gebrek. Al die boetedoeningen en goede werken mochten dan de kerk tevreden stellen; ze stelden het gekwelde geweten niet gerust, maar dreigden dat juist in de wanhoop te drijven. Wat moet (tegen deze achtergrond) het evangelie van Gods vrije genade, als vrucht van verzoening door Christus' bloed, voor velen een bevrijding hebben betekend. Het bloed van Jezus Christus, Gods Zoon, reinigt van alle zonden! Daar hoeft van onze kant niets bij. Wordt dat thema ooit afgezaagd? Toch zeker nooit voor wie geconfronteerd wordt met zijn schuld. Het moest toch niet nodig zijn dat we elkaar hieraan herinneren! Als erfgenamen van de reformatie willen we deze kostbare schat toch niet laten verkwanselen! Geeft het dan niet te denken wanneer één van onze emeriti vanuit zijn zondagse luisterervaring recent nog liet weten dat hij regelmatig preken hoort waarin de verzoening niet ter sprake komt! Dat betreft geen prediking buiten onze hervormd – gereformeerde kring, maar daarbinnen! Als de verzoening ergens ter sprake moet komen, dan toch in een prediking die zich gereformeerd wil noemen! Als ze daar niet klinkt, verdient ze de naam gereformeerd niet. Laten we de wacht bij de erfenis van de reformatie betrekken!

Het is nodig.

Verborgeneheid Gods

De uitdrukking 'kruistheologie' omvat echter meer. Het was vooral Luther die met voorkeur sprak over de theologie van het kruis. Beroemd zijn in dit verband zijn woorden: 'Crux sola est nostra theologia' – het kruis alleen vormt onze theologie. Daarbij dacht hij niet alleen aan de heilshistorische betekenis van het kruis en de verankering daarvan in het geloofsleven – kortom: de leer des heils die het kruis als middelpunt heeft (zoals we hiervoor al zagen). Luther verbindt daaraan immers onmiddellijk de gedachte van de verborgenheid Gods. Tussen begin en einde van de wereldgeschiedenis laat God zich uitsluitend kennen via het kruis. In de diepste menselijke nood daalt God af en daar treedt Hij reddend op onder de schijn van het tegendeel. Want Christus' zwakheid is Zijn kracht, Zijn gevangenneming brengt ons bevrijding, Zijn dood leidt tot satans ondergang en Zijn sterven is de oorzaak van eeuwig leven voor ieder die gelooft. Het is voor Luther dan ook onmogelijk dat we buiten het paradijs God leren kennen door middel van Zijn schepingswerken. In dit door de zonde gebroken bestaan licht Gods aangezicht uitsluitend op in het lijden en sterven van Jezus Christus. Op een andere manier dan in Gethsemané en op Golgotha laat God zich voor ons nu niet kennen. Dit geldt (zoals we zagen) voor de reformator van Wittenberg niet alleen voor de heilshistorie en de daarmee verbonden leer van de verlossing, maar heeft ook alles te maken met het kruis dragen van de gelovigen. De theologia crucis is onlosmakelijk verbonden met het leven van een gelovige onder het kruis in navolging van Christus. Een weg waarbij vragen rijzen, zoals die van Asaf in Psalm 77: 'Zou dan de Heere in alle eeuwigheid verstoten en voortaan niet meer goedge-

zind zijn? Houdt Zijn goedertierenheid voor altijd op?’

Sprong naar nu

Als ik het thema van de theologia crucis hier slechts kort aanstip, ben ik me ervan bewust dat ik er feitelijk geen recht aan doe. Er is zoveel over dit thema geschreven en er is ook zo diep over nagedacht dat het zich onmogelijk in enkele regels laat vangen. Voor nu moeten we het er echter mee doen, want mijn ruimte is beperkt. En ik wil de sprong maken naar vandaag. Immers, één van de dingen die de theologia crucis doet, is de moderne mens ontmaskeren in zijn hoogmoed en gel-

dingsdrang. Daarmee wordt een verkondiging die mensen naar de mond praat en hen de kerk uit laat gaan met een goed gevoel over zichzelf, bij de wortel afgesneden. God woont niet op de hoogvlakte van een mensenleven dat het goed met zichzelf getroffen heeft en ongebroken in eigen religiositeit verder leeft. Nee, we ontmoeten God uitsluitend in de laagvlakte van het door de (gevolgen van de) zonde gebroken bestaan. Daar licht Zijn aangezicht op als wij onze last leren dragen achter Jezus aan, de grootste Kruisdrager aller tijden. Wat een troost bevat dan het kruis van onze Heere Jezus Christus.

Ds. E. de Mots

• Serie Tien Geboden

10^e gebod

U zult niet begeren...

In dit artikel sluiten we de serie over de Tien Geboden af. Het tiende gebod wordt wel *‘de hekkensluis van de Decaloog’* genoemd. De geoevende Bijbellezer zal weten dat dit gebod in twee verschillende versies voorkomt. Meestal zullen we het horen uit Exodus 20 (vers 17).

Maar het is ook te vinden in Deuteronomium 5 (vers 21). Wie deze twee verzen naast elkaar legt, stuit op een aantal verschillen. Niet alleen wat betreft een toevoeging van begeren (de akker) maar vooral in een ander werkwoord dat gebruikt wordt. Er staat *‘uw zinnen niet zetten op’*. Dat lijkt haast wat krachtiger te zijn. Inhoudelijk voegt het uiteindelijk niet zoveel toe. Óf...óf brengt het nog scherper de (wortel van de) zonde van dit tiende gebod aan het licht?

Begeren en begeren is twee...

Een vreemd kopje misschien. Maar het is om een onderscheid te maken in begeren. In het tiende gebod heeft het vooral een ontmaskerende betekenis. Het komt echter ook in andere, positieve betekenis voor. Ik noem een aantal voorbeelden. *De bepalingen van de HEERE zijn begerenswaardiger dan goud* (Psalm 19: 11). God zal Zijn volk een begerenswaardig land geven (Jeremia 3: 19). David begeerde één ding van de HEERE: *dat ik wonen mag in het huis van de HEERE, al de dagen van mijn leven* (Psalm 27: 4). En wat zegt de apostel Paulus? *Ik heb de begeerte om heen te gaan en bij Christus te zijn, want dat is verreweg het beste* (Fil. 1: 23). En wat schrijft hij aan de Thessalonicenzen? *Maar nu wij, broeders (...)* hebben ons des te meer

beijverd om uw gezicht te zien, met grote begeerte (1 Thess. 2: 17). En zo zijn er ook in uw en mijn leven dingen die wij begeren. Wie denkt niet aan wérk als hij werkeloos is? Aan beterschap als hij ziek is? Aan het verlangen naar vergeving van zonden? Naar duidelijkheid in de weg die gegaan moet worden? Naar overgave aan de Heere? Dat kunnen wij geen zondige begeerten noemen!

Zóndig begeren...

De eerlijkheid gebied te zeggen dat de Bijbel hier vaker op wijst. Dat is eenvoudig na te gaan via een zoekprogramma. De meerderheid van de teksten ziet op zondige begeerten. Hangend aan Gods gebod gaat het om een begeren dat 'zijn zinnen zet' op iets náást en búiten God. De aanhef *'Ik ben de HEERE, uw God'*, zegt ons dat we aan Hem genoeg zouden moeten hebben!

Immers: mét de HEERE hebben wij alles en komen we niets tekort! Maar daar 'denkt' ons hart anders over! En laat dat nu precies de plek en ruimte zijn van waaruit álle verkeerde begeerten komen en ontspringen. Zegt de Heere Jezus dat ook al niet? *'Want uit het hart komen voort kwaadaardige overwegingen, alle moord, overspel, ontucht, diefstal, valse getuigenissen, lasteringen'* (Matth. 15: 19). Zó staan we erop! Zó is het ook begonnen in de Hof van Eden. Niet maar met de daad maar met het zien dat die boom goed was [...], ja, een boom die begerenswaardig was om er verstandig door te worden (Genesis 3: 6).

Dat is een ontdekkend gegeven! Zéker als de Heilige Geest van die werkelijkheid overtuigt. We zijn namelijk nogal geneigd de schuld van ons af te schuiven. Ons te verschuilen achter een ander. Achter onze daden. Daarom gaat dit gebod verder dan alle andere geboden: het

legt de wortel achter al onze begeerten bloot! Het wijst de bodem aan waarop elke begeerte ontstaat en broeit! Om uiteindelijk uit te slaan tot een al dan niet 'grote brand'. Laat Paulus samenvatten wat het is: *onder wie ook wij allen voorheen verkeerden, in de begeerten van ons vlees, door de wil van het vlees en de gedachten te doen* (Efeze 2: 3). Onder het volgende kopje maak ik dat wat concreter.

Concrete begeerten

Het tiende gebod noemt zelf al voorbeelden: *huis, vrouw van de naaste noch zijn slaaf, noch zijn slavin, noch zijn rund, noch zijn ezel, noch iets wat van zijn naaste is*. Het gaat om hele alledaagse en gewone dingen. We zien in de apostolische brieven hoe de apostelen dit gebod a.h.w. omzetten naar Gods gemeente. Wat steekwoorden uit de Kolossenzenbrief: *hartstocht, kwade begeerte, en de hebzucht, die afgoderij is* (Kol. 3: 5). Ook de apostel Johannes is heel concreet: *de begeerte van het vlees, de begeerte van de ogen* (1 Joh. 2: 16).

Is het niet alles buiten God waar wij onze zitten op zetten? Geld? Bezittingen? Hebzucht? De vrouw of man van een ander? Jaloezie? Eerzucht? Ach, wie gaat er vrijuit bij dit gebod?

Het is zo waar wat de apostel Johannes schrijft: onze ogen spelen daarin een belangrijke rol. Daar begon het ook mee in het paradijs. *Eva zag, Achan zag, David zag, ik... zág en zíc...* Heel vaak komen de zonden via de oogpoort binnen. Plaatjes, beelden, reclame.... We zijn dankzij onze boze en zondige hart zo om! En de duivel voedt dat. Ons driftleven hoort bij het netwerk van de duivel. Hij werkt er nauw mee samen. Om op het juiste moment een lijntje van buiten

naar binnen te leggen en toe te slaan. Zelfs bij de Heere Jezus probeerde hij het. Tijdens de verzoeking in de woestijn.

Medicijn tegen begeren

Gelukkig dat dát voorhanden is! Een medicijn! In en bij Hem, in Wiens hart nog geen vezeltje van welke verkeerde begeerte ook, opkwam! Het hart van de Heere Jezus Christus. Zo zuiver in Zijn verlangens en begeerten. Als Hij er toch niet was en is.....?! Zien we waar wij heen kunnen maar ook móeten? Wie houdt het nog uit in al zijn begeerten van God af? Wie loopt er aan tegen zoveel begeerten die van God aftrekken? Er is een medicijn voor handen. Een medicijn dat de bodem van onze begeerten aan kan. Het is het medicijn van het bloed van de Heere Jezus. Dat reinigt van álle zonden en daarmee ook begeerten!

Geloof maar – ja, gelóóf het vooral ook! – dat u er schoon van wordt. En bént. Door het geloof in Hem.

Niet dat wij dan van onze verkeerde begeerten en verlangens af zijn. Kijk Paulus in Romeinen 7 er maar op na. Maar er is wel een verlangen om tegen de begeerten te strijden. En – met HC Zondag 44 – een *lust tot alle gerechtigheid*. Een verlangen om naar al Gods geboden te leven.

Want naar de innerlijke mens verheug ik mij in de wet van God (Romeinen 7: 22). Tegelijk is er strijd! *Want het vlees begeert tegen de Geest in, en de Geest tegen het vlees in*. En tóch: geen verloren strijd! Het gaat naar de overwinning. Naar de dag dat wij nog maar één ding begeren: voor altijd en eeuwig ons in Hem verheugen!

Ds. J.H. Lammers

• *Serie Tien Geboden*

De samenvatting van de wet

U zult de Heere, uw God, liefhebben met heel uw hart, met heel uw ziel en met heel uw verstand. Dit is het eerste en het grote gebod. En het tweede, hieraan gelijk, is: U zult uw naaste liefhebben als uzelf. Aan deze twee geboden hangt heel de Wet, en de Profeten (Mattheus 22: 37-40).

Het eerste van alle geboden is: Hoor, Israël! De Heere, onze God, de Heere is één. En u zult de Heere, uw God, liefhebben met heel uw hart en met heel uw ziel en met heel uw verstand en met heel uw kracht. Dit is het eerste gebod. En het tweede, hieraan gelijk, is dit: U zult uw naaste liefhebben als uzelf. Er is geen ander gebod groter dan deze (Markus 12: 29-31).

Inleiding

Als we zoeken naar belangrijke thema's in het onderwijs van Jezus, kunnen we niet voorbijgaan aan wat Jezus ons te zeggen heeft over de wet van God. Telkens weer

gaat Jezus in op de vraag wat de wil van God is. De vraag is telkens: Hoe kunnen we bij een concrete beslissing rekening houden met God?

Tot Jezus komt een schriftgeleerde. Mattheüs

schrijft in 22: 35,36 het volgende: 'En een van hen, een wetgeleerde, vroeg om Hem te verzoeken: Meester, wat is het grote gebod in de wet?' De schriftgeleerde, een Farizeeër, wil Jezus in de val laten lopen. Bij Markus lijkt het meer op een belangstellende vraag, als hij schrijft in 12: 28: 'En een van de schriftgeleerden, die hen hoorde redetwisten en wist dat Hij hun goed geantwoord had, kwam naar Hem toe en vroeg Hem: Wat is het eerste van alle geboden?'

In werkelijkheid is de versie van Markus niet anders dan in de weergave van Mattheüs.

Visie schriftgeleerden

De schriftgeleerden in die dagen onderscheidten 613 geboden en verboden in de Thora, waarin God Zijn wil kenbaar maakt. Om precies te zijn 248 geboden en 365 verboden. Die getallen waren niet willekeurig. Het getal 248 komt overeen met het aantal botten in het menselijke lichaam, althans volgens de visie in die tijd. Het getal 365 komt overeen met het aantal dagen dat een jaar telt. Men liet in de getallen uitkomen dat het totaal van de voorschriften van de Thora vastheid heeft aan het leven, zoals de 248 botten vastheid geven aan het lichaam, en geldt voor alle dagen.

Toch blijft het ondanks het in kaart brengen van de wil van God in een groot aantal geboden en verboden, moeilijk om precies te weten wat God in een bepaalde situatie van ons vraagt. Bovendien kan er een situatie zijn, waarin meer dan één voorschrift van toepassing is. Aan welk voorschrift moet dan de voorkeur worden gegeven? Is er een voorschrift dat altijd en in alle situaties de voorkeur heeft?

Horen

Volgens Markus antwoordt Jezus allereerst met de woorden: 'Het eerste van alle geboden is: Hoor, Israël! De Heere, onze God, de Heere is één (Deuteronomium 6: 4).' Deze woorden vormen de meest centrale Joodse belijdenis, die het sjema genoemd wordt naar het eerste woord 'hoor'. Ieder dag werden en worden deze woorden door de Joden opgezegd. Ook worden deze woorden aangebracht in een kokertje op de deurposten en op de gebedsriemen.

Het eerste wat de Heere van ons vraagt is niet dat we iets doen, maar dat we horen. We mogen horen dat God uniek is, heel anders dan de afgoden. De afgoden eisen, God verklaart ons Zijn liefde. Ook mogen we horen dat er in God geen tweeheid is. Zijn spreken is niet anders dan zijn doen. God is altijd te vertrouwen. God is niet een afstandelijke God. Hij is niet God in het algemeen, maar 'onze' God.

Liefde tot God

Uit het horen vloeit dan voort dat ons leven verandert. Markus schrijft, denkend aan de woorden die volgen op het Sjema in Deuteronomium 6: 5: 'En u zult de Heere, uw God, liefhebben met heel uw hart en met heel uw ziel en met heel uw verstand en met heel uw kracht. Dit is het eerste gebod.'

Het woordje 'en' is te lezen als: en zo. Of: en daarom. Heel ons wezen is betrokken in de liefde: ons hart, onze ziel, ons verstand en onze kracht. Bij Mattheüs worden er drie genoemd: hart, ziel en verstand. Het is niet correct als we de woorden tegenover elkaar afgrenzen of dat we betekenis hechten aan het aantal en de volgorde van de woorden. De woorden overlappen elkaar. Het gaat om een omvattend totaal. Wat God wil is dat we, levend uit de liefde van God bij elke concrete

beslissing Hem zonder terughoudendheid zullen liefhebben.

Liefde tot de naaste

Aan de liefde tot God verbindt Jezus onlosmakelijk de liefde tot de naaste. Markus schrijft: 'En het tweede, hieraan gelijk, is dit: U zult uw naaste liefhebben als uzelf.' Mattheüs schrijft: 'En het tweede, hieraan gelijk, is: U zult uw naaste liefhebben als uzelf.'

Dat heeft de schriftgeleerde niet verwacht toen hij zijn vraag stelde. In de Joodse visie past het niet om naast de eerste een tweede gebod te noemen. Volgens de Joodse rabbi's is een eerste gebod een samenvatting van alle andere geboden.

De woorden die Jezus gebruikt, zijn niet nieuw. Jezus neemt ze over uit Leviticus 19: 18, waar we lezen: 'U zult uw naaste liefhebben als uzelf, Ik ben de HEERE.' Met 'de naaste' wordt ieder bedoeld die naast ons staat. Alle mensen met wie we dagelijks omgaan: Man, vrouw, kinderen, medescholieren, collega's, mensen dichtbij en verder weg. Niet alleen degene die we aardig vinden, maar ook degene die we niet aardig vinden. Niet alleen de vriend, maar ook de vijand.

Als onszelf

De Heere vraagt niet dat we de naaste liefhebben met alles wat in ons is, zoals Hij geliefd wil worden. Enkel, dat wij de naaste liefhebben als onszelf. Het is volgens Jezus geoorloofd om jezelf lief te hebben. Zeker, elke vorm van zelfzucht is verboden. We hebben onszelf dan meer lief dan de ander. Als gedacht wordt dat we mensen ten koste van alles moeten helpen, vergissen we ons. We hoeven een ander niet zo te helpen, dat we er zelf onderdoor zouden gaan. Je mag jezelf wegcijferen en opofferen. Aan de andere kant mag je ook voor jezelf zorgen.

Verhouding eerste en tweede gebod

De liefde tot God is het eerste en het grote gebod. God staat op de eerste plaats. De liefde tot de naaste is het tweede gebod. Het tweede, want het vloeit voort uit de liefde die we aan God schuldig zijn. Het is niet zo dat we God liefhebben, omdat we de naaste liefhebben. Het is wel zo dat we de naaste liefhebben, omdat we God liefhebben. Het is het tweede gebod en toch: hieraan gelijk. De liefde tot de naaste wordt verordend door dezelfde Wetgever, namelijk God. In de verhouding tot de naaste hebben we te doen met God Zelf. Wie aan de naaste voorbijgaat, gaat aan God voorbij (zie 1 Johannes 4: 20). Toch zijn de liefde tot God en de liefde tot de naaste twee kanten van dezelfde zaak. Samen vormen ze het ene grote gebod, waarvan Jezus in de versie van Markus zegt dat er geen grotere bestaat. In het Oude Testament worden de liefde tot God en de liefde tot de naaste genoemd, maar niet in één adem. Jezus verbindt beide zo met elkaar dat Hij ze wel in één adem noemt. We kunnen spreken van een dubbelgebod.

Ontdekkend

Het lijkt erop dat de schriftgeleerde tevreden is met het antwoord van Jezus. Toch zijn de vriendelijke woorden scherp. Hij zegt: en er is niemand naast Hem (Markus 12: 32). Hij bedoelt te zeggen dat Jezus geen recht heeft om goddelijk gezag uit te oefenen. Terecht zegt Jezus dat de man niet ver van het Koninkrijk van God is (Markus 12: 34). Het ontbreekt hem aan het geloof in de Heere Jezus.

Het antwoord van Jezus op de gestelde vraag is heel ontdekkend. De schriftgeleerde is niet belangstellend, maar argwanend en heeft verkeerde bedoelingen. Jezus laat hem zien dat zijn orthodoxie op het spel staat en niet die

van Jezus. Onder de dekmantel van vroomheid is hij nota bene uit op de dood van Jezus Die als een naaste is.

Niet voor niets wordt in de Heidelberger Catechismus de samenvatting van de wet genoemd in het stuk van de ellende. We kijken als het ware in de spiegel waardoor we ontdekken hoe het er met ons voorstaat. In vraag 5 lees ik: “Kunt u dit alles volkomen houden?” Lees goed: Volkomen. In de samenvatting van de wet staat immers vier maal het woord geheel. De Heere is niet tevreden met vijftig procent en ook met 70 procent en ook niet met 99 procent, maar Hij vraagt honderd procent.

En dan antwoord degene die het eigendom van Jezus is, op deze vraag: “Nee, want ik ben van nature geneigd, God en mijn naaste te haten”. We zijn geschapen om God en de naaste lief te hebben, maar door de zonde zet ik mezelf op de eerste plaats en God en de naaste op de tweede.

Christus ontdekt ons aan onze zonde. Het kan zijn dat we onszelf vergelijken met anderen en denken dat het met ons mee valt. Maar dan worden we erbij bepaald dat de wet liefde van ons vraagt. Het eerste gebod is: U zult liefhebben. Het tiende gebod is: U zult liefhebben. Ik ontdek mijn liefdeloosheid en moet belijden dat ik Gods toorn dubbel verdiend hebt.

We mogen gaan tot Christus Die door de Vader gezonden is naar deze wereld om ons uit de ellende te verlossen. Hij heeft God en de naaste volkomen liefgehad en was niet geneigd tot haat. Hij heeft Zich opgeofferd ter wille van ons. Wie in Hem gelooft, mag horen: ‘Dus is er nu geen verdoemenis voor hen die in Christus zijn.....(Romeinen 8:1)’

Regel van dank

De Heere Jezus leert ons wat de wil van God is. Kunnen we dan altijd precies weten wat we in een concrete situatie moeten doen? We kunnen zeggen: ja en nee. Om met het laatste te beginnen: Jezus geeft ons niet een wetboek in handen dat we in alle voorkomende gevallen kunnen raadplegen. Toch kunnen we zeggen dat Jezus ons de eigenlijke wil van God doet verstaan. We mogen ons in concrete beslissingen laten leiden door de liefde tot God en de liefde tot de naaste.

Ook al wordt de samenvatting in het derde deel van de Catechismus niet genoemd, waarin we onderwijs krijgen over het leven van de dankbaarheid, toch is de liefde steeds het uitgangspunt in de wijze waarop de geboden worden uitgelegd. Overigens kunnen we de wil van de Heere alleen doen, door dagelijks te horen (!) wie God in Zijn liefde is voor ons en door uit Zijn liefde te leven.

Organisatienieuws

Wijzigingen adresboekje 2015

De volgende wijziging in “het Adresboekje” doorvoeren:

1. De MV “Tolle Lege” te Moordrecht (blz. 20) geeft de juiste adressen door van het bestuur: voorzitter dhr. M. Uitbeijerse, Dr. A. Kuyperstraat 34, 2841 CJ Moordrecht; secretaris dhr. M.T. Stam, Meerkoethof 11, 2841 NJ Moordrecht; penningmeester dhr. T. de Jong, Wilhelmina van Pruisenlaan 85, 2807 KH Gouda.

Met vriendelijke dank voor uw medewerking,
Ds. J. van Dijk, secr. e-mail: ds.j.vandijk@hetnet.nl

Regionale themadag

Datum: D.V. 6 mei 2017.
Aanvang: 9.30 uur (inloop vanaf 9.00 uur)
Sluiting: 13.00 uur aansluitend gratis lunch.
Plaats: Kerkgebouw Elim,
Eperweg 35, 8084 HB 't Harde.

Hoofdthema voor deze dag: Heilszekerheid
Deelthema 1: Gods recht door Christus volbracht door Ds. J. Westerink uit Urk
Deelthema 2: Gods genade om Christus geschonken door Ds. D.J Budding uit Nunspeet
Dagvoorzitter: Ds. P.W.J. van der Toorn uit Bunschoten.

Voor al onze activiteiten zie onze agenda op
www.hervormdemannenbond.nl

• Overlijdensberichten

*'Gelijk een hert schreeuwt
naar de waterstromen,
alzo schreeuwt mijn ziel tot U, o God'*
Psalm 42 : 2

Met droefheid geven wij u kennis dat de Heere uit het leven heeft weggenomen in volle zekerheid des geloofs

HERMANNUS SCHONEWILLE

in de leeftijd van 81 jaar.

De Heere trooste zijn kinderen en kleinkinderen in hun verdriet.

Bestuur en leden
Mannenvereniging
'De Heere is Mijn Kracht'
Dorp Putten

Putten, 24 maart 2017

Met droefheid geven wij kennis van het overlijden van ons lid

JAN VAN GELDER

op de leeftijd van 65 jaar.

Met dankbaarheid denken wij aan de tijd dat hij als trouw lid aan onze vereniging was verbonden.

De Heere vertrooste zijn vrouw en verdere familie met Zijn nabijheid.

Bestuur en leden
Mannenvereniging
"Schrift en Belijdenis"

Nijkerk, 11 maart 2017

Met droefheid geven wij kennis van het overlijden van ons gewaardeerd lid

JACOBUS SPINHOVEN

op de leeftijd van 95 jaar.

Tot op het laatst was hij trouw aanwezig op onze avonden.
Wij wensen zijn familie Gods nabijheid toe.

Bestuur en leden
van de mannenvereniging
op G.G. te Ede

• Mannen-themadag

Mannen-themadag Noord-Veluwe en IJsseldelta
Datum: D.V. zaterdag 6 mei 2017
Plaats: Hervormde Kerk "Elim",
Eperweg 35, 't Harde
Aanvang: 9.30 uur; inloop vanaf 9.00-9.20 uur

Sluiting: 13.00 (aansluitend gratis lunch)
Onderwerp: "Heilszekerheid". Sprekers:
Ds. J. Westerink (CGK Urk):
"Gods recht door Christus volbracht"
Ds. D.J. Budding (Hervormd Nunspeet):
"Gods genade om Christus geschonken"
Aanmelding: via de website
(www.regionalethemadag.nl)
of via email: info@regionalethemadag.nl

• Boekbespreking

Drs. J.A. Schippers (red.), **Gerechtigheid verhoogt een volk, Bijbels genormeerde politiek in een democratische rechtsstaat**, uitgeverij De Banier te Apeldoorn, 2016, 270 blz., prijs € 17,95.

Het gebruik van het woord 'theocratie' door de SGP heeft regelmatig verwarring veroorzaakt. Alsof de SGP te vergelijken is met islamitische regimes, waarin de geestelijkheid de hoogste macht toekomt. In het gereformeerde denken vallen kerk en staat echter niet samen, maar hebben ze onderscheiden verantwoordelijkheden. De SGP wijst de overheersing van de staat door de kerk en andersom af. Er zijn onderscheiden verantwoordelijkheden. Om misverstanden te voorkomen, spreekt de SGP vandaag liever over bijbels genormeerde politiek dan over theocratische politiek. De SGP wijst volkssoevereiniteit af, maar ziet democratie wel als een waardevolle bestuursvorm. Deze en andere zaken komen aan de orde in het boek, waarin meerdere scribenten een bijdrage hebben geleverd. Het wetenschappelijk instituut van de SGP heeft een belangrijke rol gespeeld bij de totstandkoming van dit boek. Er wordt een denkkader beschreven, waarbinnen afwegingen kunnen plaatsvinden voor concrete bestuurlijke vraagstukken. Een deel van onze achterban weet zich verbonden met de S.G.P. Maar ook als een andere christelijke partij de voorkeur geniet, is er veel te leren voor de huidige christelijke politiek.

Ds. J.H. Lammers

1e voorzitter: Ds. W. Westland
Bonkelaarsplein 46, 3363 EL Sliedrecht
T 0184 636920 • dswwestland@hotmail.com

2e voorzitter: Ds. J.P. Nap
Dorpsstraat 180, 6741 AR Lunteren
T 0318 483717 • dsjpnap@hetnet.nl

1e secretaris: Ds. J. van Dijk
Callunalaan 12, 6721 HA Bennekom
T 0318 304955 • ds.j.vandijk@hetnet.nl

2e secretaris: Dhr. C.D. Groenendijk
Koolmees 35, 2986 VB Ridderkerk
T 0180 423817 • c.d.groenendijk@hetnet.nl

1e penningmeester: Dhr. C. Oosterom
Jan van Aemstelstraat 7, 3411 XK Lopik
T 0348 551496 •
accountant.c.oosterom@planet.nl

2e penningmeester: Dhr. J. van Capelleveen
Valleistraat 60, 3901 RT Veenendaal
T 0318 516930 • jvancapelleveen@solcon.nl

Lid: Ds. E. de Mots (Verdiepingsconferentie 25+)
Joh. Willem Frisostraat 38, 7462 GX Rijssen
T 0548 519549 • e.de.mots@solcon.nl

Lid: Ds. J.H. Lammers (Redactie-adres)
Pelikaan 34, 2986 TB Ridderkerk
T 0180 424636 • j.h.lammers@hetnet.nl

Lid: Ds. J.M. Molenaar (Themadagen)
Vossenakker 2, 6711 CZ Ede
T 0318 307748 •
ds.jmmolenaar@hervormdede.nl

Overlijdensberichten:
J. Bout & Zn., Postbus 3, 1270 AA Huizen
E info@boutdruk.nl (o.v.v. Herv. Vaan)
Mutaties: Schriftelijk melden aan het Bonds bureau
Bestuurswijz. moeten naar de 1e secretaris

60-jarig bestaan Mannenvereniging "Onderzoekt de Schriften" uit Hoge Hexel

*Huldiging
dhr. J. Kunst
50 jaar lid*

*Huldiging
dhr. J. Venebrugge
25 jaar lid*

Themadag zaterdag 18 maart jl. gehouden in Veenendaal

Hij is het Leven en de Toekomst,
de Kracht, de Wijsheid en het Licht.
Hij breekt mijn ongeloof in stukken
en in het vroege morgenlicht,

is Hij verrezen uit de doden.
Hij schenkt de zijnen, vrij en fier,
geen vage, ongewisse toekomst,
maar sterke blijdschap, nu en hier.

Hij is hun Leven en hun Toekomst.
Zijn graf is leeg. Zijn dood vergaan.
Juicht, heel de wereld moet het horen:
De Heer is waarlijk opgestaan.

Co 't Hart